

І.В.Лопаткіна, ст.викладач

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

**РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ
ФОНДОВОГО РИНКУ І ФОРМУВАННЯ ЛІБЕРАЛЬНОГО ТИПУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ**

Ілюстрацією еволюційного розвитку національних фінансових систем (НФС) є зміна їх типів - від консервативного до ліберального. Ліберальний тип – останній в часі, і визначається як найвища форма НФС. Принаймні, таке відношення до нього спостерігалось у науковців, що працювали в цій царині. Ймовірно, остання фінансова криза стане джерелом для уточнень фундаментальних характеристик моделей НФС і пропозицій щодо їх вдосконалення. В даному контексті слід зазначити, що єдиною країною, НФС якої має статус ліберальної, вважаються США - країна, економіка якої довгі роки слугувала певним еталоном, а сьогодні визначена як продуцент і донор глобальної фінансової кризи, що спостерігається на фінансових ринках світу.

Кожен з типів має свої характерні ознаки, які простежуються через порівняльний аналіз за наступними критеріями: системоутворюючий елемент НФС, ступінь державного втручання в економіку, роль банків і відношення до них з боку держави, основні інструменти впливу на економіку, позиціонування країни відносно міжнародних потоків капіталів. Виявлення базового елементу є визначальним.

Ознакою ліберального типу НФС є домінування фондового ринку в системі регуляторів, що обумовлює превалювання ринкової саморегуляції над державним регулюванням ринку. Цей факт пояснюється зменшенням можливостей для регулюючого впливу з боку держави на економічні процеси внаслідок специфіки, що привноситься в економіку функціонуванням фондового ринку. Особливості обумовлюються великою кількістю суб'єктів, що діють на ринку, значним динамізмом їх відносин, опосередкованих електронною формою здійснення операцій.

Банки в умовах ліберального типу НФС відіграють другорядну і допоміжну роль: приймають участь в операціях на фондовому ринку і обслуговують його. Тим самим вони потрапляють в залежність від фондових ринків, сприймаючи наявні там тенденції. Але одночасно банківська система, як елемент ринкової інфраструктури, сприймаючи сигнал від фондового ринку, передає його, посилюючи, до реальної економіки. В той же час, банки продовжують виконувати власні функції забезпечення відповідності між попитом та пропозицією на гроші та, за рахунок цього, опосередковують процес економічного росту.

Фондовому ринку, як системі, що в найбільшій мірі є ліберальною, притаманні всі характерні ознаки вільного ринку. І в першу чергу – це схильність до виникнення криз і циклічних коливань. Як і на ринку взагалі, на фондовому ринку вони спричиняються низкою факторів.

Банківська система більш стійка до криз. Але у симбіозі з фондовим ринком вона втрачає цю здатність, оскільки стає одним із гравців. Антикризовий імунітет пригнічується сприйняттям ідеології фондового ринку - отримати значні прибутки, ризикуючи при цьому. Ризик розповсюджується на кошти вкладників і на грошовий обіг національної, а в умовах глобалізації, - всієї світової економіки, а відтак – на стан економіки в цілому.

В умовах надування цінових куль фондовими ринками і їх учасниками, банки відіграють роль повітря, забезпечуючи цей процес ліквідністю. Якщо ж виникають проблеми з коштами, то роль банківського сектора драматична - фондовий ринок зазнає спадів.

Сьогодні чітко проявляється роль банківської системи на чолі з центральними банками як лікаря проблем самого фондового ринку і наслідків його дій.